

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Α. ΟΜΗΡΙ

Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΤΑΝ μιά γοργά μικρόσωση κι' αδύνατη, με δυό μικρά σταχτόχορμα μάτια, πάντα δειλά και φοβισμένα.

Κάθε πρωί πήγαινε και φώναζε λίγα πράγματα στην αγορά της κομπολόεως, κι' ως τὸ μεσημέρι καταγινόταν με τὸν καθαρισμὸ τοῦ φτωχικοῦ σπιτιοῦ της καὶ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ φαγητοῦ. Ὁταν ἔφτανε ὁ γινὸς της, ὁ μοναχίδιος, ἀγαπῶντις ἀπὸ μακρὰν τὰ βήματά του, ἀνοίγε τὴν πόρτα χαρούμενα καὶ τὸν ὑποδεχόταν μ' ἀνοιχτὴν ἀγκάλην.

Μὲ πόση θέσση, μὲ πόση στοργὴ τὸν ἐλάτρευε ἡ γοργούλα τὸ γινὸ της! Ἀπὸ τὸν καρὸ πὺν πέβαινε ὁ μακαρίτης ὁ γέρος της, μόνη παρηγοριὰ καὶ μόνη ἐλπίδα της ἔμενε ὁ Ἀντρέας, τὸ παλληκάρι της.

Ἡ ἀγάπη της αὐτὴ ἔμοιαζε μὲ τινυλὴ λατρεία, μὲ ἱερὴ ἀφοσίωση, καὶ δὲν μπορούσε νὰ συγχρηθῇ μὲ κανένα ἄλλο αἶσθημα. Ἡ ἀδυναμία της ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε πολλὰς φορὲς ἡ γειτότισσος τὴν ἐκοροῖδεναν γι' αὐτὸ.

Ἐκείνο τὸ μεσημέρι, ὁ Ἀντρέας, μπαίνοντας στὸ σπίτι, εἶπε τῆς μητέρας του μὲ συγκίνηση:

— Σήμερα σοῦ φέρον ἐντάξει εἰδήσεις, μητέρα. Ὁ κ. Λουαρὸν μὲ προσάλεσε ὁ ἴδιος στὸ πρόγευμα πὺν θὰ δώσῃ στὰ ἔρεια τὸ παλαιὸ πύργον τοῦ Μονλιόου... Κι' ἐπειδὴ ἔξεραι πὺς ἀγαπῶ τὴν κόρη μου, φαντάζομαι ὅτι...

— ὦ! Θεέ μου! Τί εὐτυχία! φώναξε μὲ ἀγαλλίασι ἡ γοργά. Λὲς νὰ συγκατατίθεται στὸ γάμο σας;...

Ὁ κ. Λουαρὸν ἦταν γὰρ γέρος τραπεζίτης, πολλὸ πλούσιος, ἀλλὰ καὶ πολλὸ φιλόδοξος. Ἡ μοναχοκόρη του ἦταν ἡ ὡραιότερη καὶ πλουσιότερη νύφη τοῦ τόπου καὶ πολλοὶ νέοι τῆς περιφέρειᾶς τῆς εἶχαν ζητήσει ὡς τότε τὸ χέρι.

Αὐτὴ ὅμως ἀγαποῦσε τὸν Ἀντρέα, τὸ γινὸ τῆς γοργᾶς καὶ τοῦ πάλου δικαστικοῦ γραφέως, πὺν δὲν εἶχε νὰ τῆς προσφέρῃ παρὰ τὰ εἰκοσιπέντε τὸν χρόνιον, τὴν ὁμορφίαν τοῦ προσώπου καὶ τὴν εὐγένεια τῆς μεγάλης καρδιάς του.

Τὰ σημερινὰ κορίτσια ἔχουν πολλὰ παράξενες ἰδέες, ἔλεγαν οἱ ὑποήραιοι γαμπροὶ, σχολιάζοντες τὴν προτίμησιν τῆς Μάρθας — ὅπως λεγόταν ἡ κόρη τοῦ τραπεζίτη — πρὸς τὸν Ἀντρέα.

Ἐχαν πεποθήσῃ ὅμως πὺς ὁ πατέρας της ποτὲ δὲν θὰ δεχόταν νὰ κἀνῃ ἡ κόρη του ἕνα τέτοιο γάμο... Κι' ἀληθινὰ, ὁ τραπεζίτης φαινόταν ἀκαταξὺς ὡς τότε... Νὰ ὅμως πὺν προσκυλοῦσε τώρα τὸ νῆο σὲ δειτνο στὸ σπίτι του...

Ἡ μητέρα τοῦ Ἀντρέα, μόλις ἄκουσε τὴν ἀνέλπιστὴν εἰδήσιν, γονάτισε κι' ἔσμιξε τὰ χέρια της ἱκετευτικὰ γιὰ νὰ παρακαλέσῃ τὸ Θεὸ νὰ πραγματοποιήσῃ αὐτὸν τὸ γάμο, πὺν ἦταν τὸ μόνο ὄνειρό της ζωῆς.

— Λοιπὸν, θὰ γευματίσῃς μαζί μου;... ρώτησε σὲ λίγο μὲ λαχτὰ τὸ γινὸ της. Πόσο θάθελα νὰ σὲ δῶ καθισμένον ἐκεῖ, μαζί μου αὐτοὺς τοὺς πλουσίους ἄριστοκράτες!... Θὰ κρυφτῶ πίσω ἀπὸ κανέναν χαλασμένον τοῖχο γιὰ νὰ σὲ καμαρώνω... Εἰμαι βέβαιη πὺς θάσο ὁ καλύτερος ἀπ' ὅλους... Μὲ τὴν πρώτην μάτι θὰ καταλάβω ἀμέσως ἂν σκέπτονται νὰ σὲ κάνουν γαμπρὸν τους... Καὶ γιατί τάχα νὰ μὴ σὲ δεχτοῦν; Μήπως δὲν ἀξίζεις, γινέ μου; — ὦ, τότε θὰ γίνῃς κι' ἐὺ πλούσιος κι' εὐτυχισμένος...

Κι' ἐνὸς ἔλεγε αὐτὰ, ἡ γοργά τὸν φιλοῦσε μὲ λαχτὰ στὸ πρόσωπο καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν ἀφθονὰ στ' αὐλακωμένα καὶ ῥαφωμένα μάγουλά της...

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Λουαρὸν ἐπρόκειτο νὰ προγευματίσῃ στὸ β-παθρο, ἀπάνω στὰ χορτάρια, κάτω ἀπ' τοὺς ἐρεσιτωμένους τοίχους τοῦ παλιοῦ ἀρχοντικοῦ πύργου. Ὅλοι καθόνταν καταγῆς καὶ κνύταζαν τὸ μαγευτικὸ θέαμα πὺν ἀπλυνόταν μπροστὰ τους, κάτω στὸν κάμπο.

Πῶς εὐτυχισμένη ὅμως ἀπ' ὅλους φαινόταν ἡ γοργά Μάρθα πὺν, κρυμμένη πίσω ἀπὸ ἕνα ἐρεσιτωμένον τοῖχο, παρακολοῦθοῦσε μὲ βλέμμα γεμάτο ἀγάπην καὶ δὲν κίνησιν τοῦ γιου της καὶ τῆς Μάρθας, μᾶς ξανθῆς καὶ νόστιμης κοπέλλας μὲ κοραλλένια χεῖλη καὶ ὀλογάλανα μάτια.

Ὅταν ἐτελείωσε τὸ πρόγευμα, ὁ κ. Λουαρὸν ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαζί μ' ἕνα φίλο του καὶ πῆγαν νὰ καθίσουν ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὸν τοῖχο, πίσω ἀπ' τὸν ὁποῖο κρυβόταν ἡ μητέρα τοῦ Ἀντρέα.

Οἱ δυὸ ἄνδρες, νομίζοντας φυσικὰ πὺς ἦσαν μόνοι τους, ἄρχισαν

νὰ μιλοῦν ἀπροκαλύπτα, ἐνὸς ἡ γοργά δὲν ἔχανε οὔτε λέξιν ἀπ' τὴν κουβέντα τους.

— Αὐτὸς ὁ νέος εἶνε πολλὸ καλὸ παιδί, ἄρχισε πρῶτος ὁ φίλος τοῦ κ. Λουαρὸν, καὶ ἡ Μάρθα φαινόταν εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴ συντροφιά του.

— Ναι, αὐτὴ ἔχει ξετρελλανθῇ μαζί του, ἀλλὰ κι' ἐγὼ δὲν τὴν ἀδικοῦ, ἀπάντησε ὁ πατέρας. Τί τὰ θέλεις ὅμως... Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ συζυγὸς του...

— Γιατί;

— Γιατί, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε φτωχὸς καὶ ἄσημος, ἔχει καὶ μιά γοργά μητέρα πὺν, καθὼς καταλαβαίνει, δὲν μπορεῖ νὰ μῆνι στὸ σπίτι μου. Ὁ μέλος τῆς οἰκογενείας μου, μὲ τὰ κοινοῦλά της. Ὁ νέος βέβαια μπορεῖ, χάρις σ' ἕνα καλὸ ράφι, νὰ μεταβληθῇ σὲ ἄνθρωπο κύριον, αὐτὴ ἡ γοργά ὅμως ποτὲ δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ γίνῃ κυρία τοῦ καλοῦ κόσμου. Φαντάσου ἔξαφνα, σ' ἕνα ἐπίσημο γεῖμα, ὅπου θάνα προσκαλεσμένος ὁ νομάρχης, ὁ κόμης καὶ τόσα ἄλλα σπουδαία πρόσωπα, νὰ καθέται κι' αὐτὴ ἡ κοινοδοῦντα!... Ὅλοι θὰ χαμογελοῦν εἰρωνικὰ εἰς βάρος μου γιὰ τὴ συμπεριφορά σου διὰλέξα... Σοῦ ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν ὅτι τὸ συνοικέσιον αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ ἔξ' αἰτίας τῆς μητέρας τοῦ γαμπροῦ. Ἄν ἔλειπε αὐτὴ ἀπ' τὴν μέση...

Ἡ δυστυχισμένη γοργά, μόλις ἄκουσε τὰ λόγια αὐτά, ἀπομακρύνθηκε μὲ πολλὰς προφυλάξεις ἀπὸ τὴν χορτὴν της καὶ τράβηξε πρὸς τὸ ποτάμι. Ἐκάθησε σὲ μιὰν ἄκρην τῆς ὄχθης καὶ μὲ βλέμμα χαροῦμενον κίτταξε μέσα πὺς γαλιῖνια νερά πὺν τὴν τραβούσαν σάν τὸ πῶ ἀναπνευστικὸ κρεβάτι, στὸ ὁποῖο θὰ ἔβαινε γιὰ πάντα τὰ γεγατεῖα, τὴν ἀσχημιά, τὴν γρονθοποίησιν της...

Ἐπειτα προχώρησε καὶ σὲ λίγο ἔφτασε σ' ἕναν ἀπότομον βράχο, πίσω ἀπὸ τὸν ὁποῖο τὸ ποτάμι σχηματίζε μιά φοβερὴ δίνη.

Μὰ ἐκεῖ, καθὼς ἐτοιμαζόταν νὰ πῆσιν στὸ νερὸ, ἔξαφνα ὁπισθοχώρησε διατακτικῇ. Ἀπὸ πράγματα τὴν ἐμποδίσαν νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόφασίν της: ὁ πόθος νὰ ξαναῖδῃ τὸ παιδί της, καὶ ὁ φόβος μήπως ὁ τραπεζίτης ἀρνήσῃ τὴν νύμφην καὶ νὰ παντρεθῇ τὴν κόρη του μὲ τὸ γινὸ μᾶς αὐτοῦτοῦτος.

Ἐμεῖνε λοιπὸν ἐκεῖ, ἀέλιπ-σμένη κι' ἀκίνητη στὶς πέτρες τῆς ἀκροποταμίας, ἐνὸς ἡ νύμφη ἄλιονε σιγὰ — σιγὰ στὴ γῆ τὸ σκοτεινὸ μανδύα της. Τὸ νυκτερινὸν ἄγγος πὺν ἐχόρταν ἀπ' τὸ ὀρεινὸν ρέμμα τοῦ ποταμοῦ, τὴν εἶχε παγώσει... Ὁλόκληρο τὸ κομμὶ τῆς ἄρχισε νὰ τρέμῃ καὶ ἡ παγερὴ ψυχρὰ τῆς νύχτας διαπερνοῦσε βαθειὰ τὰ γεροντικὰ κοκκαλιά της.

Ἀλλάζοντας ἀπόφασιν ἡ γοργά, εἶχε μείνει ἐκεῖ γιὰ νὰ κρυολογήσῃ. Ἐτοί ὁ θάνατός της θὰ φαινόταν φυσικός.

Ἀμα κατάλαβε λοιπὸν πὺς ἐκπληρώθηκε ὁ σκοπὸς της, σηκώθηκε τρεμονιλιάζοντας καὶ διεπνέθηκε μὲ μεγάλον περὶ τὸν κομποῖ.

Ὁ γινὸς της ἐντομισταῖν περιπλανιόταν ἐπὶ μιὰ ὥρα τώρα ἔξω ἀπὸ τὸ ἀνήσυχος, ἀναζητῶντας παντοῦ τὴν μητέρα του. Μόλις τὴν εἶδε, ἔτρεψε κοντὰ της καὶ, βλέποντάς τὴν νὰ τρέμῃ, τὴ ρώτησε ταραγμένος:

— Τί ἔγινε, μητέρα; Τί ἔχεις; Κουंवεις; Ὑπορέεις;

— Ναι, παιδί μου... Ἐχασα τὸ δρόμο καὶ παιδεύτηκα πολλὸ νὰ τὸν βρῶ...

Ὁ Ἀντρέας τὴν ἔφερε στὸ σπίτι, κρατῶντας τὴν ἀπάνω στὰ χέρια του, τὴν ἐξάλωσε στὸ κρεβάτι καὶ ἔσπευσε νὰ καλέσῃ τὸν γιατρό, ὁ ὁποῖος τοῦ δήλωσε κατηγορηματικὰ ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπίδα.

Ὑστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες, ἡ καλὴ γοργά πέθανε ἥσυχον στὴν ἀγκαλιά τοῦ γιου της, χαμογελώντας του καὶ σπρίγνοντας σπασμωδικὰ τὰ χέρια του μέσα στὰ δικά της.

Πρὶν ξεψυχήσῃ, ἀνοῖξε τὰ μάτια της καὶ τοῦ εἶπε μὲ φωνὴν ἀδύνατη, σχεδὸν ψιθυριστὴ:

— Μὴ μὲ λησμονήσῃς, παιδί μου... Ἐδῶσα ὅλη μου τὴ ζωὴ γιὰ τὴν εὐτυχία σου...

Καί, μόλις εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, ἔκλεισε γιὰ πάντα τὰ κοινοσμένα μάτια της...

Ἐτοί ὁ Ἀντρέας, ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ, ἔκανε τοὺς γάμους του μὲ τὴ Μάρθα, τὴν κόρη τοῦ τραπεζίτη, καὶ ἔζησε μαζί της εὐτυχισμένος, χωρὶς νὰ λησμονήσῃ ποτὲ τὴν μητέρα του, τὴν ἁγία ἐκείνη γυναῖκα, πὺν θύσασε τὴν ἑσπέρην της γιὰ τὴν εὐτυχία του, χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ οὔτε αὐτός...

